

CAMILLA STENOVÁ

MRTVÉ MĚSTO

REC

SILVERTJÄRN

00:12:04 | 45:00

*Všichni beze stopy zmizeli.
Zůstalo temné tajemství.
A minulost není radno odkrývat.*

 metafora

V padesátých letech obletěla Švédsko zpráva o městečku Silvertjärn, z něhož beze stopy zmizeli všichni obyvatelé. Mladou dokumentaristku Alici tahle záhada vždycky fascinovala. Teď se tam vydává se skupinou přátel, aby zjistili a zaznamenali, co se tehdy stalo. Po příjezdu na místo se ale zdá, že v Silvertjärnu nejsou tak docela sami...

„Mrtvé město je nejnapínavější kniha, jakou jsem četl za hodně dlouhou dobu. Wow! Nejde ji odložit. Je tak strašidelná, že jsem potřeboval pauzu, ale graduující příběh a rozplétaná tajemství mě nutily číst dál. (...) Měl jsem zrychlený pulz a oči na stopkách od začátku do konce.“

Veckans Boktips

Camilla Stenová

MRTVÉ MĚSTO

Přeložila Adriana Kubrychtová

metafora®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Staden © 2019 Camilla Sten

First published by Norstedts, Sweden

Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden

Translation © Adriana Kubrychtová, 2019

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2020

All rights reserved

978-80-271-1504-4 (ePub)

978-80-271-1503-7 (pdf)

978-80-7625-065-9 (print)

*Věnováno Anně,
která v tuto knihu věřila dříve,
než jsem se k tomu odvážila já sama.*

Obsah

19. 8. 1959	7	<i>současnost</i>	237
ÚTERÝ	15	<i>minulost</i>	242
<i>současnost</i>	17	<i>současnost</i>	247
<i>minulost</i>	24	<i>současnost</i>	257
<i>současnost</i>	27	SOBOTA	263
<i>současnost</i>	33	<i>současnost</i>	265
<i>současnost</i>	43	<i>minulost</i>	271
<i>současnost</i>	53	<i>současnost</i>	273
<i>minulost</i>	59	<i>současnost</i>	279
<i>současnost</i>	65	<i>současnost</i>	286
STŘEDA	71	<i>současnost</i>	292
<i>současnost</i>	73	<i>současnost</i>	300
<i>současnost</i>	84	<i>minulost</i>	304
<i>současnost</i>	94	<i>současnost</i>	307
<i>současnost</i>	104	<i>minulost</i>	313
<i>současnost</i>	113	<i>současnost</i>	317
<i>současnost</i>	118	<i>současnost</i>	322
<i>minulost</i>	129	<i>současnost</i>	326
ČTVRTEK	135	<i>současnost</i>	330
<i>současnost</i>	137	<i>současnost</i>	337
<i>současnost</i>	144	<i>minulost</i>	340
<i>současnost</i>	149	<i>současnost</i>	345
<i>současnost</i>	162	<i>minulost</i>	349
PÁTEK	169	<i>současnost</i>	358
<i>současnost</i>	171	<i>minulost</i>	365
<i>současnost</i>	179	<i>současnost</i>	374
<i>minulost</i>	185	<i>současnost</i>	378
<i>současnost</i>	191	<i>současnost</i>	381
<i>současnost</i>	200	<i>minulost</i>	384
<i>současnost</i>	204	<i>současnost</i>	386
<i>současnost</i>	208	<i>minulost</i>	390
<i>minulost</i>	211	<i>současnost</i>	393
<i>současnost</i>	214	<i>minulost</i>	401
<i>současnost</i>	223	<i>současnost</i>	405
<i>současnost</i>	230	<i>Epilog</i>	409
<i>současnost</i>	233	<i>Poděkování</i>	413

19. 8. 1959

Srpnové odpoledne bylo tak extrémně parné, že ani vítr proudící staženými okny dovnitř přehřáté auto příliš neochladil. Albin si sundal čepici a nechal ruku volně viset z okénka tak, aby se nedotýkal rozpálené karoserie.

„Jak je to ještě daleko?“ zeptal se znovu Gustafa.

Ten jen zabručel, z čehož Albin pochopil, že Gustaf buď netuší, anebo mu naznačuje, že by se měl podívat do mapy sám, když to tak nutně musí vědět. To už ale udělal. Město, kam měli namířeno, nikdy předtím nenavštívil – bylo příliš malé na to, aby mělo vlastní policejní stanici nebo dokonce nemocnici. Sotva větší než vesnice.

Silvertjärn. Kdo kdy slyšel o Silvertjärnu?

Už se skoro chystal Gustafa zeptat, jestli tu někdy byl on sám, ale rozmyslel si to ještě předtím, než otevřel pusu. Gustaf nebyl mnohomluvný ani za příznivějších okolností, to už Albin stačil zjistit. Pracovali spolu už téměř dva roky a Albin z něj nikdy nevytáhl víc než pár slov za den.

Gustaf trochu zpomalil, aby se podíval do mapy rozložené mezi nimi, a pak prudce zatočil doleva na cestu, které si Albin mezi stromy sotva stihl všimnout. Cukl sebou na sedačce, až mu málem vypadla čepice z okna.

„Myslíš, že tam něco najdeme?“ zeptal se a překvapilo ho, když Gustaf otevřel pusu a řekl:

„Co já vím.“

Pouzbuzený Albin odpověděl:

„Ne, vypadá to, že to byli jen dva blázni, co přebrali. Je to plýtvání benzinem.“

Cesta byla úzká a hrbolatá, takže se Albin musel držet, aby na sedadle neposkakoval.

Po obou stranách auta se tyčily vysoké kmeny stromů. Ten kousíček nebe, který prosvítal Albinovi do tváře, byl tak zářivě modrý, až to pálilo do očí. Zdálo se, že cesta trvá celou věčnost.

Les kolem najednou prořídł.

Město před nimi vypadalo přesně jako průmyslové městečko, kde Albin vyrůstal. Určitě tam je důl nebo továrna, kde pracují všichni místní muži. Působilo jako příjemné, bezvýznamné místo s pěknými domky v pravidelných řadách, bystřinou vinoucí se skrze zástavbu a cihlovým kostelíkem tyčícím se nad okolní střechy, s věží blyštící se v srpnovém slunci.

Gustaf náhle prudce zabrzdil uprostřed cesty.

Albin se na něj podíval.

„Co to děláš?“ nechápal.

Jeho kolega jen seděl a sraštil čelo. Povislé tváře pokryté nedbalým strništěm vyjadřovaly notnou dávku sklíčenosti.

„Slyšíš?“ obrátil se na Albina.

Něco v jeho hlase donutilo Albina zmlknout a zaposlouchat se.

„Co bych měl slyšet?“ zeptal se nakonec. Jediné, co vnímal, bylo vrčení motoru.

Zastavili uprostřed křižovatky. Nic zvláštního neviděli. Žlutý dům upravo od nich s povadlými květinami u schodů a vlevo od nich téměř totožný, ale červený dům s bílým obložněním.

„Nic,“ odpověděl Gustaf. Naléhavost v jeho hlase přiměla Albina pochopit, jak to myslí.

Ne že by něco slyšel.

Ale došlo mu, že nebylo slyšet vůbec nic.

Panovalo tam naprosté ticho.

Půl páté, středeční odpoledne pozdně letního dne v malém městečku uprostřed lesů.

Jak to, že si na zahrádkách u domů nehrají žádné děti?
Jak to, že se na zápražích nechladí sedící ženy s orosenými čely a zpocenými kadeřemi?

Albin se rozhlédl kolem po úhledných domcích, které se táhly po obou stranách ulice. Všechny byly velmi pěkné a udržované. Všechny měly zavřené dveře.

Ať se podíval kamkoli, neviděl ani živáčka.

„Kde jsou všichni?“ zeptal se Gustafa.

Město přece nemohlo být úplně prázdné. Někde někdo musí být.

Gustaf zavrtěl hlavou a znovu sešlápl plyn.

„Měj oči otevřené,“ vybídl Albina.

Albin ztěžka polkl a ucítil, jak ho zaškrábalo v krku, který měl najednou vyschlý a oteklý. Narovnal se na sedadle a stáhl si čepici do čela.

Za jízdy na ně ticho působilo se stejnou naléhavostí jako ve dro. Policejní čepice naražená do čela a kapičky potu stékající za límec. Když se před nimi otevřelo náměstí, pocítil Albin, jak se mu ulevilo. Ukázal na postavu uprostřed náměstí:

„Podívej, Gustafe! Tamhle někdo je.“

Možná měl Gustaf lepší zrak než on. Anebo vytříbenější policejní instinkt daný mnohaletou praxí, který Albin ještě nezískal. Zastavil totiž ještě před začátkem kočičích hlav, kterými bylo náměstí vydlážděné, a vystoupil.

Albin postupně zpracovával to, co viděl. Napřed si pomyslel:

To musí být někdo hodně vysoký.

A poté:

Ne, není vysoký. Je to někdo stojící u sloupu lampy, jako by ji objímal. Podivné.

Nedošlo mu to, dokud nevystoupil z auta a neucítil ten šílený puch, který ho praštil přes nos. Nasládlý, hnilobný, odporný zápach masa, které bez povšimnutí hodiny a hodiny kvasilo a zahnívalo na slunci.

Nebyl to nikdo objímající sloup lampy. Bylo to tělo, přivázané k hrubě osekanému kmeni. Dlouhé střápaté vlasy visící přes obličej ho – naštěstí – zakrývaly, ale po oteklých rukou a nohou lezly vypasené mouchy. Provaz poutající kadáver ke kmeni se zařezal do měkkých houbovitých tkání. Nohy byly černé. Nebylo možné rozpoznat, zda to, co leží kolem na zemi, byly cucky uhnílého masa nebo krev, která vytekla z těla a srazila se do velkých louží.

Albin neušel víc než pár kroků, načež se zlomil v pase a vyhodil svůj oběd na dlažební kostky.

Když se narovnal, uviděl, že Gustaf došel skoro až k tělu. Stál pouhých pár metrů od něj a zíral na něj.

Gustaf se otočil a pohlédl na Albina, který si otíral ústa a upravoval se.

Hluboké buldočí vrásky kolem úst vyjadřovaly zhnusení mísící se s neskrývaný děsem.

„Co se tady proboha stalo?“ zeptal se tónem, který by se nejspíše dal přirovnat k údivu.

Na to Albin nedokázal nic říct. Nechal odpovědět ticho pustého města.

Ale náhle, v tom tichu, něco uslyšel. V dálce a slabě, ale

nepochybně něco zaslechl. Albin měl čtyři mladší sourozence a vyrůstal v bytě, kde všech pět dětí sdílelo jeden pokoj.

Poznal by to kdekoli na světě.

„Co to...“, zabručel Gustaf a zamířil pohledem na budovu školy na opačné straně náměstí. Všiml si otevřeného okna ve druhém patře.

„Myslím, že je to dítě,“ podotkl Albin. „Kojenec.“

Pak k němu zavanul ten příšerný puch a on se znovu pozvracel.

Popis projektu:

„Město“ je dokumentární seriál o Silvertjärnu, jediném známém městě duchů ve Švédsku. Naším cílem je vytvoření dokumentu o šesti dílech společně s blogem, kde chceme zveřejňovat detaily z postprodukce a objevy, na které během práce narazíme. Silvertjärn je průmyslové městečko ve středním Norrlandu, které od roku 1959, kdy za nejasných okolností zmizelo jeho téměř devět set obyvatel, stojí takřka nedotčené.

< Klikněte zde pro více informací o historii Silvertjärnu >

Iniciátorkou a producentkou je Alice Lindstedtová, jejíž babička v Silvertjärnu vyrostla.

„Když jsem byla malá, babička mi často o Silvertjärnu a o tom záhadném zmizení vyprávěla. V době onoho incidentu ve městě již nežila, ale její rodiče a mladší sestra byli mezi pohřešovanými.“

„Historie Silvertjärnu mě vždycky fascinovala. Existuje tolik kousků skládačky, které do sebe vůbec nezapadají. Jak mohlo celé město ze dne na den beze stopy zmizet? A co se vlastně stalo? Tyto otázky se budeme snažit zodpovědět.“

Plánujeme, že začátkem dubna v Silvertjärnu strávíme šest dní, abychom vyzkoušeli techniku a prozkoumali město. Jako sponzor budete mít přístup k našim nahrávkám a fotografiím! Prověříme několik teorií zmizení – od teorie úniku plynu, který způsobil masovou psychózu a zmatek, až po teorii starověkého laponského prokletí.

**< Klikněte zde pro více informací
o teoriích zmizení Silvertjärnu >**

Pokud vše půjde podle plánu, v srpnu se tým do Silvertjärnu vrátí a dokument se bude natáčet ve stejnou dobu, kdy ke zmizení došlo.

Co jako sponzor získáte?

- Okamžitý přístup k dubnovým nahrávkám ze Silvertjärnu.
- Neomezený přístup k sociálním sítím produkčního týmu.
- Pravidelné aktualizace našich pokroků e-mailem.
- Možnost vidět první, delší verzi hotového dokumentu, než se sestříhá a představí veřejnosti.
- Možnost navštívit Silvertjärn s naším týmem po uvedení filmu.

Potřebný rozpočet:

150 000 švédských korun.

Dosaženo:

33 450 švédských korun.

**< PRO FINANČNÍ DAR KLIKNĚTE ZDE
A STANETE SE SOUČÁSTÍ PROJEKTU! >**

Podpořte a sledujte nás na sociálních sítích!

Instagram: @dokumentmesto

Facebook: Dokument Město

(<http://www.facebook.com/dokument-mesto>)

Twitter: @dokumentmesto

#dokumentmesto #silvertjarn

ÚTERÝ

současnost

Probudí mě ostrý praskavý hluk, který mě vmžiku vytrhne z dřímoty do zamlžené reality.

Když se narovná a párkrát zamrkám, všimnu si, že Tone natahuje ruku k autorádiu a vypíná ho. Šumění a praskání okamžitě utichne a nahradí ho tlumený chod motoru a ticho uvnitř auta.

„Co to bylo?“ zeptám se jí, zatímco dál mrkám a mnu si oči.

„Posledních pár kilometrů rádio funguje nějak divně,“ odpoví Tone. „Přeskakoval rock a dechovka a pak přestalo hrát úplně. Asi je tu špatný signál.“

„Musely jsme se dostat do mrtvé zóny,“ řeknu a pocítím jemný záchvěv napětí, který se rychlostí blesku rozšíří z břicha do hrudníku.

Vyndám z kapsy mobil a zjistím, že je nejen mnohem víc hodin, než jsem si myslela.

„Skoro už nemám ani signál,“ oznámím Tone. „Pro jistotu zaktualizuji sociální síť, než zmizí úplně.“

Otevřu Instagram a vyfotím silnici před námi, zalitou září zlatavého slunce.

„Co říkáš na tohle?“ zeptám se Tone. „Už se blížíme! Vjíždíme do mrtvé zóny. Uvidíme se za pět dní, pokud nás nesežerou duchové...“

Tone se ušklíbne.

„To je možná trochu moc,“ podotkne.

„Právě to se jim bude líbit,“ odvětim a zveřejním příspěvek, a než strčím mobil zpátky do kapsy, zkontroluji, zda se nahrál i na Twitter a na Facebook.

„Tohle mají naši fanoušci rádi,“ pokračuji. „Duchy, horory a podobně. To je to, co nás prodá.“

„Naši fanoušci,“ opakuje Tone. „Všech jedenáct.“

Obrátím oči v sloup. Nemůžu popřít, že mě to zbolelo. Je to příliš pravda na to, abych o tom dokázala vtipkovat.

Tone to ale nevidí. Nespouští totiž oči z řízení. Silnice je zpustlá, neznámá, rovná, bez jakýchkoli zákrut či zatáček. Z obou stran nás obklopují vysoké, hustě rostlé jehličnaté stromy a z levé strany oblohy pálí slunce chystající se k západu, takže krvácející nebe přikrývá jak nás, tak i celý les.

„Brzy bychom měly sjet z hlavní,“ oznámí Tone. „Už se blížíme.“

„Chceš vystřídat?“ zeptám se jí. „Nechtěla jsem usnout, nevím, jak se to stalo.“

Tone se usměje jedním koutkem, aniž by odhalila zuby.

„Na tom není nic zvláštního, když jsi byla vzhůru do čtyř do rána, abys všechno ještě jednou zkontrolovala,“ opáčí, aniž by odpověděla na otázku, kdo má pokračovat v řízení.

Nejsem s to rozpoznat, zda to myslí chápavě, nebo ironicky.

„Ne,“ souhlasím, „patrně ne.“

I tak jsem ale zmatená. Měla jsem za to, že ten neustálý horečnatý pocit vzrušení, který mě držel vzhůru

posledních pár nocí, mi nedovolí odpočinout si ani cestou.

Podívám se do zpětného zrcátka a vidím, že Emmy a náš technik jedou v bílé dodávce hned za námi. Maxovo modré volvo je posledním článkem naší karavany.

Planoucí záře zapadajícího slunce proměnila čelní sklo dodávky za námi v zrcadlo. Nevidím tváře za oknem.

Je to, co cítím v žaludku, vzrušení nebo strach?

Ta pronikavá záře zbarví můj svetr s copánkovým vzorem doruda a vrhá dlouhé stíny na Toninu tvář. Patří k té sortě lidí, kteří jsou mnohem hezčí z profilu, se záviděníhodnou ostrou linií brady a rovným vznešeným nosíkem. Nikdy jsem ji neviděla naličenou. Občas se kvůli tomu cítím hloupě a přehnaně sebestředně. Nechala jsem si udělat melír, aby mé přirozeně matné, popelavě plavé vlasy získaly chladnější a zářivější odstín blond. Přestože to stálo devět set korun, které jsem neměla, a přestože ani nebudu na žádných záběrech, které plánujeme v následujících pěti dnech natáčet.

Udělala jsem to kvůli sobě. Abych se uklidnila. A fotit stejně musíme, na Instagram, na Facebook, na Twitter a na blog. Udržovat tu hrstku nadšených fanoušků a sponzorů při životě.

Po tom šlofíku mám v puse pachůť něčeho shnilého. Podívám se na Tonin kelímek s pitím z benzinky v držáku a zeptám se:

„Co v tom je?“

„Cola. Napij se, jestli chceš,“ nabídne mi, a než se stihnu zeptat, dodá: „Je to zero.“

Vyjmu vlažný kelímek z držáku, hltavě polykám zvětralou limonádu a přestanu jen, abych se nadechla. Není zase až tak osvěžující, ale mám větší žízeň, než jsem myslela.

„Tamhle,“ ukáže najednou Tone a odbočí ke sjezdu ze silnice.

Ten starý sjezd ani není na GPS, objevili jsme ho při plánování cesty. Vycházeli jsme ze starých map ze čtyřicátých a padesátých let a ověřovali si je v archivu švédské dopravní správy Trafikverket. Prohlíželi jsme i vlakové spoje, které byly tenkrát ještě dvakrát týdně v provozu. Max je profík přes mapy a zaručil se, že tu ten sjezd bude. Já jsem tomu nechtěla věřit – až do této chvíle, kdy Tone zpomaluje a krokem se blíží k úzké, skoro úplně zarostlé cestě, která kdysi dávno bývala jedinou cestou do města.

Naše dodávka k ní přijíždí, až úplně zastaví. Zmatečně se podívám na Tone.

„Co se děje?“ zeptám se.

Až teď, ve stínu stromů, si všimnu toho, co teplá záře světla zakrývala. Tone je bledší než obvykle, úzké rty má sevřené do maličké čárky a pihy na její zbledlé tváři se najednou zdají mnohem výraznější. Rukama pevně, velmi pevně svírá volant.

„Tone?“ zeptám se, tentokrát tišeji.

Nejprve nic neříká. Jen tiše sedí a civí mezi stromy.

„Myslela jsem, že to nikdy na vlastní oči neuvidím,“ skoro šeptá.

Položím dlaň na její paži. Pod tenkým tričkem cítím, že má svaly napjaté jako ocelová lanka.

„Chceš, abych řídila?“ nabídnu jí.

Mrknu do zpětného zrcátka. Ostatní také zastavili. Druhá dodávka naší výpravy těsně za námi a Max ve svém modrém volvu patrně za nimi.

Tone pustí volant a opře se.

„Asi to bude lepší,“ odpoví. Ani se na mě nepodívá. Místo toho si odepne bezpečnostní pás a otevře dveře, aby mohla vystoupit.

Udělám totéž, odepnu si pás, vyskočím a obejdu auto. Vzduch venku mě šokuje. Je svěží a velmi chladný. Přestože je bezvětrí, chlad pronikne mým tlustým svetrem až na kůži.

Než vyskočím na sedadlo řidiče, Tone si už stihne zapnout pás. Očekávám, že něco řekne, ale mlčí. A tak jemně sešlápnu plyn a pomalu pokračujeme po téměř zarostlé cestě.

V kabině dodávky se rozhostí ticho. Když nás pohltí stromy, které jako by se ohýbaly nad úzkou cestou, v pološeru náhle zazní Tonin hlas. Nadskočím leknutím.

„Stejně je lepší, když do města vjedeš ty. Je to tvůj projekt. Ty jsi sem chtěla. Nebo ne?“

Po očku na ni mrknu, ale i tak se snažím soustředit na řízení nemotorné dodávky přes zakroucené kořeny a kameny.

„Asi jo,“ odpovím.

Naštěstí jsme si sjednali pojištění, když jsme si dodávky pronajímali. Tohle není zrovna ten typ terénu, pro který jsou zkonstruované. Ale potřebovali jsme je, abychom si mohli přivést veškeré vybavení. Auta vhodnější do terénu stála na jeden den tolik, že bychom několikanásobně překročili rozpočet.

Mlčky pokračujeme vpřed. S každou minutou, s níž se hlouběji a hlouběji noříme do lesa, mi čím dál víc dochází, jak izolované tohle místo muselo kdysi být. Podle toho, co mi vyprávěla babička, nevlastnilo mnoho lidí auto. Hlavním spojením s civilizací byl především vlak a ten sem přijížděl jen dvakrát týdně. Když nám cesta autem trvá takhle dlouho, musel to tu být svět sám pro sebe, zvlášť pokud jedinou alternativou k vlakovému spojení byla pěší chůze.

Projedeme kolem pěšinky vedoucí do lesa. Najednou znejistím, jestli jsme neměly jet tamtudy, ale pak mi dojde, že to musí být cesta k dolu. A tak pokračujeme dál skoro krokem přes větve a padlé kmeny. Dodávka skřípe a vrže, ale probojovává se vpřed.

Ve chvíli, kdy už jsem se začala obávat, že jedeme špatně – protože cesta připomínala spíše lesní pěšinu – a že zajedeme akorát hlouběji do lesa, kde se zasekneme s auty, s veškerým vybavením, s našimi pitomými nápady i s našimi ambicemi –, se před námi najednou stromy jako zázrakem rozestoupí.

„Tamhle,“ zašeptám spíše pro sebe než k Tone.

Odvážím se trochu přidat plyn, ale jen trošičku, a cítím, jak se mi zrychluje průtok krve v žilách, zatímco se nad námi odkrývá zářící dubnová obloha.

A najednou vyjedeme ze zarostlé lesní cesty na svah. A tam to je. V údolí, které je sotva údolím. Spíše dolinou.

Kostelní věž ve východním rohu města se hrdě tyčí nad okolní domky jako cihlová chloubka s graciézním křížem. Ve světle zapadajícího slunce září až neobvykle jasně. Vypadá to, jako by tu malé domky vyrašily

jako houby po dešti, aby pak záhy shnily a rozpadly se na jednotlivé části stěn, vrhající svůj dlouhý stín k řece. Ta se blyští měděnými odlesky, protéká zástavbou a ústí do jezera, které dalo tomuto místu jméno. Kdysi možná bývalo stříbrné, ale nyní se tu jeho černočerná hladina prostírá jako staré tajemství. Ve zprávě důlní společnosti se psalo, že jezero nezkoumali, ale že ani nenašli informaci o tom, jak je hluboké. Jeho dno by se tedy mohlo spojovat až s podzemní vodou. Bezdné jezero.

Bezmyšlenkovitě si odepnu bezpečnostní pás, otevřu dveře a vyskočím do měkké, jarem zvlhlé půdy a pohlédnu na město. Panuje tu naprosté ticho. Jediné, co slyším, je klidný chod motoru auta a jemné poryvy větru šeptající si nad městem.

Slyším, že i Tone vylezá z kabiny. Nic neříká, dokonce za sebou ani nezabouchne dveře dodávky a nechá je otevřené.

Sama pro sebe vydechnu – modlitbu, zaklínadlo – na uvítanou:

„Silvertjärn.“

minulost

Už po cestě domů od Agnety Lindbergové Else došlo, že je něco jinak.

Cesta od domu paní Lindbergové domů by jí nezabrala déle než čtvrt hodinu, pokud by si pospíšila, ale většinou se Else nepodaří přijít domů dříve než za čtyřicet minut. Každý ji zastavuje a chce si poklábosit.

Od chvíle, co se ta chuděra dozvěděla svou diagnózu, ji Elsa každou středu navštěvuje, když se vracívá z oběda u lékárníkovy ženy.

Na takových obědech se toho moc neděje. Vlastně je to jen setkání několika žen z města, které chtějí klevetit o tom či onom, popíjet kávu z malých šálků a na chvíli si připadat důležitě.

Ale není to na škodu a je zřejmé, že silvertjärnským ženám dělá dobře, když mají co na práci. Ani Elsa nemůže popřít, že ji to baví, i když někdy musí ostatní krotit, zvláště když jejich klevety sklouznou ke zlomyslnosti.

Spekulace o tom, zda je učitel skutečným otcem svého syna, stejně nikam nevedou. Elsa sama s ním a jeho bezradnou ženou kolikrát seděla, když se maličký nechtěl přisát k prsu, a snad nikdy nepozorovala u žádného otce takové zaujetí svým potomkem. Ať jsou jeho vlásky sebezrzavější.

Je teplé odpoledne, neobvykle teplé na to, že je teprve duben, a Elsa se cestou domů v blůzce zpotila. Nejraději chodí domů cestou kolem řeky. Cesta je rovná a hladká pro chodidla, a když zvedne hlavu, vidí, jak se v dáli třpytí hladina jezera. Peřeje z tajících ledů v řece zurčí a šumí u břehu. Až se Else zachce zastavit se a smočit si nohy.

To samozřejmě neudělá. Jak by to vypadalo, kdyby si vyhrnula sukni a začala rozpustile dovádět ve vodě jako bezstarostná holčička? To by teprve měly silvertjärnské paničky o čem klevetit!

Elsa se nad tou představou pousměje. Tehdy jí poprvé dojde, že je něco jinak. To proto se rozhlédne, jestli ji případně nemohl někdo zahlédnout, ale zjistí, že tam nikdo není.

Řeku lemují domky. Tam začíná stará část města. Elsa ji má mnohem raději než ty nové domy. Když se přistěhovali se Staffanem do Silvertjärnu, byla skoro ještě dítě, bydleli v jednom z nových domů postavených pro horníky. Byly studené a neosobní a Elsa je stále přesvědčena o tom, že to kvůli těm ledově bílým stěnám bylo její první těhotenství tak těžké. Dohlédla na to, aby se odtamtud co nejrychleji přestěhovali.

Domky u řeky jsou starší a mají něco do sebe a Elsa zná všechny, kdo tam bydlí. Aniž by se chtěla jakkoli vychloubat, může tvrdit, že v Silvertjärnu zná úplně každého. Ale čtvrt kolem řeky, pod kostelem, je její domácí území, a proto se o ty, kdo tam žijí, stará trochu víc. Ráda se zastavuje v domku s křivou střechou na rohu za Piou Etterströmovou a jejími dvojčaty, u verandy Emila Snällse, aby zjistila, zda se nezhoršila

jeho dna, a také proto, aby mohla obdivovat krásné Lise-Mariiny růžové keře.

Ale dnes ji nikdo nezastavil, nikdo na ni nemávl.

Přestože je teplý den, nikdo nesedí na zahrádce nebo na schodech a okna jsou zavřená. Nikdo nevyšel ven, aby ji pozdravil, když ji zahlédl z kuchyňského okna. Elsa si všimne, jak se záclony v zavřeném okně zavlní. Vypadá to, že se všichni ukryli ve svých domovech.

Rozbolí ji žaludek.

Později bude možná přemýšlet nad tím, jestli už to někde uvnitř tušila ještě předtím, než se dala téměř do běhu, než upocená a rozcuchaná vběhla do kuchyně a uviděla Staffana, jak sedí u stolu s prázdným výrazem ve tváři.

Ale nepřemýšlí. Nic neví ani netuší. Nikdy by ji to v nejmenším nenapadlo.

A tak, když jí Staffan hlasem jako náměsíčný řekne: „Elsičko, zavírají důl. Dnes nám to řekli. Poslali nás domů.“

... tak omdlí. Poprvé a naposledy v životě.

současnost

Silvertjärn jsem nikdy neviděla na vlastní oči. Vytvořila jsem si o něm obrázek podle babiččiných historek, jako posedlá jsem vysedávala u internetu a vyhledávala popisy, ale skoro nic jsem nenašla.

Otočím se za cvakáním Tonina foťáku. Zvedla ho až k očím, takže jí zakrývá půlku obličeje.

Vlastně by bývalo úplně nejlepší, kdybychom natáčeli už cestou. Bylo by to působivé intro, které by upoutalo pozornost, a to je přesně to, co člověk, který se hlásí o grant, potřebuje.

Nezáleží na tom, kolik fotek zveřejníme na Instagramu a kolik lidí se budeme snažit nalákat na naši kampaň, pravdou je, že abychom film udělali podle mých představ, budeme nakonec peníze z grantu potřebovat. Bez příspěvku od státu nemáme šanci.

Ale jsem přesvědčená, že nakonec potřebné peníze seženeme.

Kdo by tomuhle odolal?

Budovy v údolí zalévá svou rudou a oranžovou září slunce. Je překvapivé, v jak dobrém stavu přečkaly několik desetiletí. Dříve se patrně stavělo jinak. Ale odsud svrchu lze vidět, že některé domy jsou sešlé. Některé se úplně zhroutily a příroda znovu převzala vládu. Těžko určit hranici, kde končí les a kde začíná

zástavba. Prázdnými a zarostlými ulicemi se jako propíchnutá tepna táhnou od vlakového nádraží do lesa rzí prožrané koleje.

Je to jakýmsi zvráceným způsobem až krásné, podobně jako odkvétající růže s opadávajícími okvětními lístky.

Cvakání fotoaparátu ustane. Ohlédnu se na Tone, která už oddálila foťák od tváře. Její obličej zaplavila zlatavá záře. Až teď si všimnu, že obloha nad námi pomalu začíná tmavnout, temně modrá se postupně rozlévá po celém nebi. Den vystřídá noc. Pokud se máme stihnout utábořit, než se úplně setmí, musíme si pospíšet.

„Máš něco?“ vyzvídám na Tone.

„S takovýmhle výhledem se dá vyfotit pěkná fotka i mobilem.“

Obejde dodávku a postaví se vedle mě a na malém čtvercovém displeji mi ukazuje fotky. Dohodli jsme se, že Tone má zodpovědnost za fotografování. Na rozdíl ode mě, Emmy a našeho technika nemá žádné zkušenosti s filmem. Původně pracovala jako copywriter. Ale fotografování se jako koníčku věnuje už několik let a její fotky jsou lepší než ty, které bych se stejným vybavením zvládla vyfotit já.

To byl také nejsnazší způsob, jak ji přesvědčit, aby jela s námi. Dlouho totiž argumentovala tím, že s námi vůbec jet nepotřebuje. Tvrdila, že není „nezbytně“ nutná. Všechny moje argumenty o její nepostradatelnosti jako spoluproducentky projektu se zdály být marné. Povolila, až když jsem zmínila, že potřebujeme fotografa.

Pro projekt nepostradatelná rozhodně je. Možná ne jako fotograf. Ale ať už chce nebo ne, je součástí příběhu. Doufám, že to během následujících dní pochopí.

Prohlížím si zmenšenou fotografii města, vykreslenou v jednotlivých pixelech, a pak pohlédnu na siluety přede mnou. Jasně barvy a ostré linie fotografie vytvářejí dojem, že je obraz města namalovaný.

Ticho dříme ve své jednotvárnosti. Ani signál se sem nedostane. Říká se, že to má co do činění se železnou rudou v podloží, něco s magnetickým polem, které ruší signál, ale s naprostou jistotou to neví nikdo. Což místu neubírá na mystičnosti, ale spíše naopak.

„Jak se cítíš?“ vyzvídám na Tone a odtrhnu pohled od budov pod námi.

Ta se zhluboka nadechne studeného čerstvého vzduchu. Než se na mě podívá, pevně semkne rty.

„Já ani nevím,“ odpoví. Pak se usměje jedním koutkem zavřených úst.

„Nikdy jsem si nemyslela, že se sem dostanu, že tohle dojde až tak daleko. Pořád nemůžu pochopit, že jsme opravdu tady.“

„Ale jsme,“ potvrzuji, stejně tak pro ni jako pro sebe.

Až teď se konečně usměje a odhalí bílé, trochu křivé zuby, čímž přeruší to napětí, které mezi námi panovalo už od chvíle, co jsem se probudila v autě.

„Jo, jasně že jsme. Protože si jdeš za svým jako buldozer, Alice.“

Začnu se smát, nadšeně, až euforicky, přestože se třesu zimou – měla jsem si obléct bundu, než jsem

vystoupila z dodávky. Konečně jsme tady, všechno to plánování a sezení dlouho do noci, všechny ty pracovní nabídky, které mi unikly, a všechny ty děsné brigády, které jsem musela vzít, se konečně vyplatily a jsme tady. V Silvertjärnu.

Natočíme film. *Město* se stane skutečností. Projekt, který začal jako pouhopouhá představa pubertální holky, se teď splní.

„Ty vole, to je ale díra,“ ozve se Emmyin hlas a razantně přeruší můj smích.

Trhnu sebou a podívám se na ně. Emmy a náš technik, kteří oba vystoupili z dodávky, přišli až k nám a postávají u našeho auta. Emmy se opírá o dveře řidiče a její dlouhá bílá košile splývá s barvou laku. Hennou barvené vlasy má spoutané v nedbalém drdolu vysoko na hlavě a džíny, které má na sobě, jsou natolik velké, že by se do nich vešel i náš technik. Možná jsou dokonce jeho, když se nad tím tak zamyslím. Netuším, jaký mají vztah, kromě toho, že jsou kolegové a že Emmy zmínila, že tuhle zakázku pro ni dělá jako laskavost, protože jinak si prý účtuje minimálně třikrát tolik, než kolik bychom mu mohli za těch pět dní zaplatit.

Technik – Robin? Ne, jmenuje se jinak, představoval se jak na našem prvním meetingu, tak na včerejším orientačním setkání celého týmu, ale já mám odjakživa špatnou paměť na jména – stojí hned za ní. Má zrzavé vlasy, tak zrzavé, že na něj musíte zírat déle, než je zdrávo, a spoustu světlých pih pokračujících od obličeje přes krk na zbytek těla. Byl by to pěkný kluk, vysoký, se širokými rameny, ale kombinace mrkvově rudých

vlasů a neviditelného obočí mu dodává doslova veverčí vzezření. Také nic moc nenamluví; myslím, že jsem ho neslyšela říct víc než pět šest vět jak na první schůzce se mnou, tak později s Tone a s Emmy a stejně i na setkání včera.

„Jaký je teď plán?“ zajímá se Emmy. Podívá se mi zpřímá do očí a já si odkašlu.

„Rozbalíme tábor dole na náměstí Stortorget,“ odpovím. „Je to v centru. Bude to strategický výchozí bod. Měli bychom se tam odsud dobře dostat. Je to sice na druhé straně řeky, ale četla jsem, že mosty by měly být natolik zachovalé, abychom přes ně zvládli přejet autem.“

„A to jsi četla kde?“ vyzvídá Emmy a zvedne obočí. „Mám za to, že na mapách jsem žádné mosty neviděla.“

Uslyším zvuk otevírajících se dveří auta. To musí být Max, kterému je divné, proč jsme zastavili.

„Ve zprávě,“ objasňuji a pokouším se skrýt záchvěv nevole.

Věděla jsi přece, do čeho se pouštíš, když jsi ji poprosila, aby se stala součástí týmu, připomínám sama sobě.

„Ve zprávě důlní společnosti psané koncem devadesátých let, kdy probíhala evaluace půdy,“ zdůrazním ještě. „V průvodních informacích, které jste všichni dostali, máš kopii.“

„Jsi si jistá, že ta informace pořád platí?“ oponuje Emmy. „Chci tím říct, že je dvacet let stará. Pokud mosty zvládly tíhu auta před dvaceti lety, neznamená to, že jsou bezpečné i dnes.“

„Sjedeme dolů a uvidíme,“ odpovím úsečně. „Pokud nebudou sjízdné, změníme plán.“

Vidím, jak kolem dodávky za námi přichází Max.

„Co se děje?“ zkoumá situaci.

„Nic!“ volám zpátky.

Emmy se ohlédne přes rameno, ale jakmile zjistí, že je to Max, otočí se nevrle zpátky.

Max mhouří oči proti slunci; jeho blond vlasy mu padají do čela a límeček košile se mu na jedné straně vyhrnul ke krku. Znáám ho od dob, kdy nosil ledabylá trička s názvy kapel, které znal jen on, a přestože je dnes natolik úspěšný, aby se mohl účastnit naší výpravy jako sponzor, a jen jeho košile stojí víc než celý můj šatník, řekla bych, že by se cítil pohodlněji v těch vytahanych tričkách.

Tone se zadívá na nebe, a když pronese:

„Měli bychom pohnout,“ i já si všimnu, že se už začalo stmívat.

„Máme namířeno dolů do údolí!“ sdělím Maxovi, který mezitím stihl dojít až k nám.

„Jedťe za námi.“

Emmy díkybohu jen kývne hlavou, aniž by pronesla něco dalšího, a zatímco se oba otáčejí a jdou k autu, ptá se technika: „Roberte, chceš dolů řídit ty?“

Max ukáže palcem nahoru a vrátí se do svého auta.

Tone se vrátí do auta a já vyskočím za volant. Ještě než zavřu dveře, uslyším Emmyin hlas volat:

„Jed' opatrně, ať se neponičí vybavení!“

„Vždyť ona za něj nedala ani korunu,“ zavrčím a s prásknutím zavřu dveře.

současnost

Když pomaličku vjíždím do údolí, skousnu rty. Dříve tu cesta někde evidentně byla, ale ať jsem hledala sebevíc, na žádné mapě jsem ji neobjevila. Většina dodávek do města a z města se patrně zavázela po železnici. Slyším, jak vzadu v autě něco zarachotilo, a pevně stisknu volant. Tone se podívá přes rameno – ne že by něco za námi mohla vidět –, a když se otočí zpátky, ujišťuje se:

„Jsi si jistá, že s ní zvládneš pracovat?“

Pochopím, že má starost, ale otázka vyzní jako kritika. Ne vždycky umí být empatická.

„Myslím, že nemám na vybranou,“ reaguji rychle.

Kola dodávky najedou na kořen a auto se zhoupne.

„Ne,“ souhlasí Tone, „teď už opravdu nemáš na výběr.“

Emmy byla naše poslední možnost. Snažila jsem se využít veškeré kontakty v branži, které jsem měla, dokonce jsem na sociálních sítích zveřejnila inzerát, ale bez výsledku. Pár zájemců se našlo, ale když nakonec zjistili, jak mizivý rozpočet máme k dispozici a jak málo zkušeností máme, všichni vycouvali. Titul z kinematografie a zkušenost z několika krátkodobých projektů neznamenají v branži produkce zhora nic. Není snadné sehnat spolupracovníky na zatím nefinancovaný

projekt z čistého zápalu pro věc, zvlášť pokud potřebujete opravdu šikovné lidi.

Takže nakonec jednoho večera, zoufalá a vyčerpaná z toho, že moje poslední alternativa padla – bývalý přítel mé spolužačky, co měl navzdory příšernému chování přece jen zkušenost z několika produkčních prací pro TV4, zavolal a práci pro nás odmítl, protože dostal lépe placenou nabídku –, jsem to vzdala. A napadla mě Emmy.

Předtím jsme s Tone o Emmy nikdy nemluvily. I přes mou veškerou snahu předstírat, že Emmy Abrahamssonová nikdy neexistovala, se vždycky nacházela ukrytá v pozadí mých myšlenek. V pravidelných intervalech jsem se dívala na její facebookový profil a někdy, když na mě padl splín, jsem po večerech vyhledávala její jméno na internetu.

Od promoce se Emmy dařilo. Lépe než většině lidí z našeho univerzitního ročníku. Půlka jich po pár letech filmovou branží opustila, ale Emmy ne.

Což mě vlastně ani nepřekvapovalo. Vždycky byla chytrá.

Když jsem před Tone zmínila její jméno, ta jen zvedla obočí a chtěla vědět, proč mě to nenapadlo dříve. Jistě, dokud člověk nevěděl, o koho jde, zdála se být pro tu práci přímo stvořená.

Ale ta informace, kterou o Emmy vím, je už stará. Uběhlo už skoro sedm let. Doufám, že už to dávno není pravda, že se změnila. I když mi moje intuice říká, že to tak není.

Přeradím, protože svah přestává být tak prudký, a zhluboka vydechnu. Ani jsem si neuvědomila, že tak

dlouho zadržuji dech. Soustředím se na domy, které se vynořují před námi.

Ty jsou postavené podle tradičního švédského modelu se sedlovou střechou a malými okny. První dům, který mjíme, maličký, sotva větší než chatka, stojí odděleně od ostatních domů, které se rýsují přibližně sto metrů před námi. Zdi domu kdysi bývaly natřené falunskou červenou. Odlupující se barva ve velkých cárech visí z prkenných zdí a černá okna s rozbitými skly zejí prázdnotou jako otevřená ústa v rozpraskaných bílých okenních rámech. Slunce zapadá za dům, takže omšelá šikmá střecha vrhá dlouhý stín, který nám brání v pohledu okny dovnitř.

Nevědomky zpomalím.

„Je to...“, načne větu Tone.

„Dům Birgitty Lidmanové,“ dokončím za ni. „Bláznivé Gitty. Musí to být on.“

Podrobných map města je velmi málo. A to nejlepší, co jsem mohla najít, byly velmi neurčité nákresy. Ale vím, že tohle musí být její dům.

Nejraději bych tu zůstala a prohlédla si ho, ale měli bychom se utábořit ještě před setměním. Podle plánu, který jsme navrhli, bychom měli začít s průzkumem města hned zítra ráno. Delší záběry bychom měli natáčet až druhý a třetí den, ale musíme využít každé minuty z následujících pěti dní, na které máme rozpočet.

Musí se toho spousta připravit. Je třeba najít vhodné lokality pro filmování, upravit a vylepšit schéma navržené pro strukturu filmu, udělat seznam scén, v nichž nejlepším způsobem sdělíme to, co v hotovém filmu nesmí chybět.

Kratičký trailer, který jsme zveřejnili na online platformě Kickstarter pro financování projektů, je překvapivě povedený, ačkoli jsme téměř vařili z vody. Tone se podařilo získat profíka z reklamní agentury, který nám s ním za symbolickou cenu pomohl. Ale ať je sebelepší, pořád se jedná jen o pětáctýřicet vteřin mihajících se obrázků přírody, starých dokumentů doprovázených děsivým hlasem. A to je všechno. Skutečný trailer s autentickými záběry ze Silvertjärnu bychom si nemohli dovolit.

Měli jsme si půjčit dron, napadne mě, když pohlédnu na stavení a domky, ke kterým se blížíme. To by bylo intro, Silvertjärn z ptačí perspektivy – perfektní malé městečko zalité zlatým sluncem – a pak přiblížit kameru na domy, aby se idylický pohled setřel a skutečnost vyvstala na povrch záběrem na rozpadající se zdi, na bortící se základy domů, dokonalé verandičky, které shnily a začaly se hroutit...

Ale nepřipadalo mi to důležité, myslela jsem, že si to schováme až na samotné natáčení, ale teď tohoto rozhodnutí lituji. Není vůbec jisté, zda se nějaké další natáčení uskuteční. Pravda je taková, že na téhle výpravě závisí úplně všechno. Máme jen jeden pokus. Všechny naše peníze šly na tuto cestu. Pokud se nám to z nějakého důvodu nepodaří, stěží se můžu spoléhat na Maxovu dobrou vůli zaplatit nám ještě nějakou další.

„Tamhle,“ zašeptá Tone.

Napřed nechápu, na co to ukazuje, ale najednou ve vegetaci před námi uvidím širší prostor mezi domy. Cesta. Není asfaltová, ale to jsem ani neočekávala.

„To musí být hlavní ulice,“ podotknu.

„Nebo jedna z nich,“ odpoví Tone.

Řídit po cestě bude mnohem snazší než se prodírat zarostlým nerovným terénem. Nic víc už neříkáme. Obě jsme zaneprázdněné vstřebáváním obrazů města, do nějž právě vjíždíme. Domy s rozbitými okny trčí v zeleni jako kostlivci s hrozivými výrazy. Většina z nich jsou obyčejné, bílé, žlutě nebo červeně natřené řadové domky. Jako mumifikovaní duchové snu o švédské rovnostářské společnosti.

Vřesy a lišejníky nad nimi očividně převzaly vládu, i když tu a tam rostou i pokřivené borovice, rašící z rozpraskaných zdí a rozpadajících se plotů. Napadne mě, jak dlouho by trvalo, aby se město v té zeleni rozpadlo a nadobro zmizelo. Dalších padesát let? Sto let?

Na kratičký okamžik se mi hlavou mihne představa skoro skutečnější než rozpad, který nás obklopuje. Tytéž domy, ale zářící nově natřenými barvami a pestrobarevnými zahrádkami. Děti hrající si na ulici, kterou projíždíme, aniž by se musely obávat aut nebo kol. Ženy věšící hrubá, čerstvě vypraná prostěradla na šňůrách před domem. Zpocení, neoholení muži vracející se na sklonku dne z dolu, kteří se na zahrádce opláchnou vodou z kbelíku, vejdou do domu a usadí se k prosté večeři, připravené v chladné, ale útulné kuchyňce. V městečku, jako je tohle, se určitě jedla večeře brzy. Ne později než v pět.

Najedeme na kamení a auto se zatřese a s tím se rozpadnou mé fantazie a já se raději zaměřím na přítomný okamžik než na minulost.

Jakmile projedeme místem, které dříve patrně bý-

valo křižovatkou, Tone mlčky ukáže před sebe a já začnu klít. Zpomaluji, až úplně zastavím, ale nechám motor v chodu. Poslední srpeček slunce zmizel za stromy. Nezbyvá nám už moc času, než padne tma.

Rychle stáhnu okénko a rukou mávám na ostatní, kteří zastavili za námi.

„Co se děje?“ volá Robert z okénka dodávky. Ve zpětném zrcátku si všimnu, že i Maxovo modré volvo jedoucí za nimi zastavuje. Na Maxe nedohlédnu, ale vypadá to, že jeho auto zvládlo sjet kopec bez vážnějších problémů.

„Most,“ zavolám zpátky.

Měla jsem za to, že podle zprávy důlní společnosti měl mít západní most základ z litiny, ale podle všeho byl celý dřevěný. Nechápu, jak před dvaceti lety mohli posoudit sjízdnost mostu jako přijatelnou. Jediné, co z něj zbylo, jsou černé ztrouchnivělé klády na březích řeky. Proud vody vyhloubil koryto mnohem hlubší, než jsem očekávala, a řine se do jezera se spádem, který protiřečí jeho tmavé barvě a klidné hladině.

„Sakra,“ zavrčím.

„Co chceš dělat?“ obrátí se ke mně Tone. I ona stáhla okénko, aby pořídila několik rychlých fotografií pozůstatku mostu.

„To nevím,“ skoro zašeptám.

„Nemůžeme se utábořit někde jinde?“ navrhuje Tone. „Přenocujeme a zítra ráno zjistíme, kudy se můžeme dostat přes řeku.“

Zavrtím hlavou.

„Ne,“ odmítnu její návrh, „to si nemyslím.“

Zase ucítím, jak mi podél celé páteře projede husí

kůže. Koutkem oka vnímám, jak na mě domy zírají svýma černýma okennýma očima.

„Ne,“ pokračuji. „Zjistíme, jak vypadá stav druhého mostu. Pokud se přes něj nedostaneme, vymyslíme něco jiného.“

Tone jen zvedne obočí.

„Nepsalo se ve zprávě, že je nesjízdný?“

„Vím, co se psalo ve zprávě,“ přeruším ji rázně, „ale o tomhle mostě informace také nesouhlasila. Takže ten druhý most může být klidně v pořádku. Nebo je ve zprávě zaměnili.“

Tone stiskne rty a dál už mlčí.

„Povím to ostatním,“ prohodím, když vystupuji z auta. Dlouhými kroky kráčím ke druhé dodávce a celou cestu mě provází smrad z výfukových plynů nastartovaných aut.

Robert má stále otevřené okénko, a jak si tam sedí a čeká, vypadá naprosto v pohodě, bez náznaku stresu. Mlčky na mě pohlédne.

„Musíme zkusit ten druhý most,“ informuji ho. „Pojedeme ještě kousek dál.“

Kývne, aby mě ujistil, že mé instrukce pochopil.

Můj a Emmyin pohled se setkají. Světlé šedozelené oči, tak trochu bez výrazu a zároveň našťavané, orámované krátkými tmavými řasami.

Narovnám se, potom mávnu na Maxe a gestikuluji směrem k řece. Doufám, že pochopil, že má jet za námi.

Když se vyhoupnu na sedadlo řidiče, Tone si mlčky kouše nehet na palci. Zírá na dům vlevo od nás, na malou vilku, která za svých nejlepších časů mohla

vypadat jako domek z pohlednice. Je to jeden z těch větších domů tady. Možná patřil důlnímu předákovi.

„Co se děje?“ zeptám se opatrně a doufám, že není naštvaná kvůli mému ráznému tónu hlasu před chvilkou.

„Hm?“ reaguje trochu zmateně. „Co?“

„Ty – “ Pohlédnu na dům vlevo. Je v mnohem lepším stavu než okolní domy. Dlouho nepoužívané, zrezavělé a povolené panty nechaly vstupní dveře pootevřené, ale zdívo vypadá pevně a střecha nemá jedinou vadu. Většina fasády je neporušená.

„Vypadala jsi, jako kdyby ses na něco dívala,“ dokončím větu, kterou jsem načila.

Tone na mě pár vteřin hledí prázdným, trochu zmateným pohledem, ale pak vytáhne koutky úst do křivého polovičního úsměvu.

„Jen jsem se trochu nechala unést,“ vysvětluje.

O tom pochybuji. Ale nechám to být. Vím, že se nemám čeho bát. Tone prostě jen není snadno čitelný typ člověka. A tahle situace pro ni není úplně jednoduchá. Navíc nesdílí mé nadšení pro Silvertjärn.

Dodávka se v pomalém tempu sune ulicí a řeka zmizí za další řadou opuštěných domů s vysklenými okny. Jejich stíny s padající tmou vypadají jako dlouhé černé sametové pruhy.

Jakmile se domy na levé straně rozestoupí a můj zrak padne na očekávanou siluetu, zaplaví mě pocit úlevy.

„Ha!“ Ukážu na malý kamenný most.

Tone tiše pískne.

„Dobrý,“ komentuje situaci.

Klenutý most z kropenatého granitu. Pohled jako z pohádky. Mezi jednotlivými kameny prorůstá mech, ale most vypadá pevně. A také mnohem starší než zbytek města.

„To musí být původní most, že ano?“ přemýšlí nahlas Tone. „Ještě z dob, než tu stát vybudoval důl a postavil město.“

„Přesně tak,“ souhlasím s ní. „Museli se ve zprávě splést. Jak jsem předpokládala. Tohle je ten, který vyhodnotili jako sjízdný.“

Tone jen zvedne obočí, zatímco se dodávka blíží k mostu.

„Opravdu si to myslíš?“ ujišťuje se. „Pokud je tak starý, tak možná už není dost pevný. Těžko říct, jak kvalitně v té době stavěli. Hlavně po tom mostě měli jezdit sedláci s koňským povozem, a ne těžká auta.“

Na okamžik zaváhám. Ale pak zavrtím hlavou a jemně přidám plyn.

„Udrží nás,“ rozhodnu a vjedu na most.

Několik vteřin čekám, jestli se nám granitová cesta nezbortí pod koly, a strachy se mi tají dech, že se propadneme. Ale nic takového se nestane. Tone jen kroutí hlavou a já se radostně usmívám. Věděla jsem, že ho přejedeme. Jinak bych si na to netroufla.

Obětovala jsem této cestě hodně. Za každý pokrok směrem k úspěchu jsem tvrdě bojovala. Na cestě k mému filmu mě teď už nic nezastaví.

Náměstí Stortorget se mírně svažuje z kopce. Pomalu se posunujeme vpřed přes vřes a kočičí hlavy.

Na jedné straně náměstí se tyčí budova bývalé radnice s šedavou kamennou fasádou a na druhé straně

stojí kopie vily Vilekuly z Pipy Dlouhé punčochy – nepochybně místní základní škola.

Zárubně zejí prázdnotou jako křičící ústa.

Náměstí je menší, než jsem si ho představovala. Kamenné dláždění zarůstá trávou a mechem. Místy z něj v trsech vyčnívá loňská zažloutlá tráva a z puklin některých zdí trčí borovice, z nichž ty obzvláště silné odvalily kamenné zdivo stranou, aby pak záhy podlehly zimě.

Vjedeme doprostřed náměstí a zastavíme. Zatáhnu ruční brzdu a vypnu motor.

„Aha,“ podotkne Tone a obě se podíváme ke kostelu. Poslední paprsky přecházejí do modrého soumraku a zahalí i věž kostela do temného stínu. Slyším, jak i Emmyina dodávka zastavila a utichla vedle té naší a Maxovo volvo hned za ní.

„Tak, a jsme tu.“

Snažím se uložit si okolí do paměti, slábnoucí sluneční světlo, umělou vůni osvěžovače v autě, proud chladného vzduchu, když otevřu dveře auta.

Tohle je Silvertjärn.

Jsme tady a všechno začíná.